

MIRANDA – Ένταξη των Ρομά ατόμων μέσω της της επαγγελματικής κατάρτισης

2021-1-DE02-KA220-ADU-000033517

*Δραστηριότητα 4.2 – Μεθοδολογία για την
ανάπτυξη της δομής του προγράμματος σπουδών
για εκπαιδευτές/ριες και προσωπικό στην ΕΕΚ*

Συντάχθηκε από την

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

1. Στόχος και λειτουργία της Δραστηριότητας 4.2

Η Δραστηριότητα 4.2 μετατρέπει τους μαθησιακούς στόχους, τα θέματα και τα υπο-θέματα που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της Δραστηριότητας 4.1 σε ένα δομημένο και λειτουργικό σχέδιο προγράμματος σπουδών για εκπαιδευόμενους/ες και προσωπικό στην ΕΕΚ. Σκοπός αυτής της δραστηριότητας δεν είναι η παραγωγή του ίδιου του εκπαιδευτικού περιεχομένου, αλλά ο καθορισμός του τρόπου με τον οποίο το περιεχόμενο θα δομηθεί, θα ταξινομηθεί, θα κατανεμηθεί και στη συνέχεια θα αναπτυχθεί με συνεκτικό και παιδαγωγικά ορθό τρόπο. Το πρόγραμμα σπουδών που αναπτύσσεται στο πλαίσιο της Δραστηριότητας 4.2 χρησιμεύει ως δεσμευτικό πλαίσιο για όλους τους εταίρους. Καθορίζει:

- το θεματικό πεδίο της κατάρτισης, την λογική και την εξέλιξη της
- μάθησης, την κατανομή του περιεχομένου σε ενότητες και
- υποενότητες, τις ευθύνες των εταίρων στην ανάπτυξη του
- περιεχομένου, τη βάση για το τελικό εγχειρίδιο και τυχόν
- πιλοτικές δραστηριότητες.

Οι εταίροι καλούνται να ακολουθήσουν αυστηρά την εν λόγω μεθοδολογία, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέπεια, η ποιότητα και η μεταβιβασιμότητα των αποτελεσμάτων σε διαφορετικά συστήματα της ΕΕΚ και στα εθνικά πλαίσια.

2. Γενική προσέγγιση για την ανάπτυξη του προγράμματος

Το προσχέδιο του εκπαιδευτικού προγράμματος αναπτύχθηκε χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση βασισμένη στη καλλιέργεια των δεξιοτήτων και μέσω εκπαιδευτικών ενοτήτων (modular approach). Αυτό σημαίνει ότι η μάθηση οργανώνεται γύρω από τις ικανότητες που αναμένεται να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες και το προσωπικό της ΕΕΚ, και όχι γύρω από θεματικές περιγραφές. Κάθε τομέας ικανοτήτων που προσδιορίστηκε στη Δραστηριότητα 4.1 μετατρέπεται σε μια ειδική ενότητα του προγράμματος.

Το πρόγραμμα σπουδών πρέπει να είναι κατάλληλο για ενήλικες επαγγελματίες και ως εκ τούτου, ακολουθεί τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων. Πρέπει να είναι προσανατολισμένο στην πρακτική, να προάγει την αναστοχαστική σκέψη και να είναι προσαρμόσιμο σε συμμετέχοντες με διαφορετικούς επαγγελματικούς ρόλους, όπως εκπαιδευτές/τριες, παιδαγωγοί, σύμβουλοι και διοικητικό προσωπικό. Το πρόγραμμα σπουδών πρέπει να παραμένει ευέλικτο ώστε να μπορεί να υλοποιηθεί είτε ως πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα είτε ως κατ' επιλογήν ενότητες, ανάλογα με τις ανάγκες των ιδρυμάτων.

3. Σχέδιο προγράμματος σπουδών

3.1 Επισκόπηση μαθήματος/προγράμματος

- Τίτλος: Περίγραμμα προγράμματος σπουδών
- Περιγραφή: Το περίγραμμα του προγράμματος σπουδών λειτουργεί ως ένα στρατηγικό πλάνο που εντάσσει τους μαθησιακούς στόχους και παρουσιάζει αναλυτικά τα κυρία θέματα, τις έννοιες και τις ενότητες, ενισχύοντας έτσι το έργο των εκπαιδευτών/ριων της ΕΕΚ για την ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων.
- Στοχευόμενο κοινό: Το εκπαιδευτικό και το διδακτικό προσωπικό της ΕΕΚ
- Διάρκεια: 6 ώρες ανά ενότητα / 1 εβδομάδα
- Τρόπος παρακολούθησης: Δια ζώσης / Διαδικτυακά / Υβριδικά

3.2 Ανασκόπηση και ανάλυση των αποτελεσμάτων του έργου

Κάθε εκπαιδευτική ενότητα πρέπει να χωρίζεται σε θεματικές ενότητες. Οι θεματικές αυτές οι ενότητες είναι βασισμένες στα θέματα και στα υποθέματα που ορίστηκαν στην Δραστηριότητα 4.1.

Οι εταίροι πρέπει να διασφαλίσουν ότι: κάθε υποθέμα θα αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη ενότητα και μονάδα, κανένα υποθέμα δεν θα παραλείπεται ή δεν θα επαναλαμβάνεται σε άλλες διαφορετικές ενότητες, η οργάνωση των ενοτήτων θα είναι συνεπής σε όλο το πρόγραμμα σπουδών.

Η οργάνωση των ενοτήτων θα επιτρέψει αργότερα στην ομάδα σύνταξης του εγχειριδίου να αναπτύξουν το περιεχόμενο κεφάλαιο προς κεφάλαιο χωρίς αμφιβολίες.

3.3 Προσδιορισμός των βασικών ικανοτήτων

Με βάση τα ευρήματα της Δραστηριότητας 4.1 και τα αποτελέσματα του προηγούμενου έργου, η σύμπραξη προσδιόρισε τις βασικές ικανότητες που απαιτούνται για το εκπαιδευτικό δυναμικό και το προσωπικό του ΕΕΚ που συνεργάζεται με μαθητές Ρομά:

- I. Συμπεριληπτικές και μαθητοκεντρικές διδακτικές προσεγγίσεις
- II. Πρόληψη της διάκρισης και των ασυνείδητων προκαταλήψεων
- III. Τεχνικές εμπλοκής και κινητοποίησης στην τάξη

- IV. Κατανόηση των κοινωνικοοικονομικών εμποδίων και των κινδύνων αποχώρησης σπουδών
- V. Προσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες
- VI. Συνεργασία με ομάδες μεσολαβητών, οικογένειες και τοπικές κοινότητες

4. Θεμελιώδεις δεξιότητες για περαιτέρω ανάπτυξη

4.1 Δημιουργικότητα στη συμπεριληπτική διδασκαλία της ΕΕΚ

Η δημιουργικότητα στη συμπεριληπτική διδασκαλία της ΕΕΚ αφορά τόσο τις μεθοδολογικές όσο και τις προσωπικές ικανότητες που απαιτούνται για τον σχεδιασμό ελκυστικών, μαθητοκεντρικών εκπαιδευτικών διαδικασιών. Οι εκπαιδευτές/τριες θα πρέπει να χρησιμοποιούν μεθόδους όπως είναι η οπτική μάθηση, η αφήγηση ιστοριών, το παιχνίδι ρόλων (role play), οι ασκήσεις επίλυσης προβλημάτων, οι προσομοιώσεις, η ομαδική εργασία, η εκμάθηση μέσω πρακτικής και οι βιωματικές επαγγελματικές δραστηριότητες — με τη δημιουργικότητα να χρησιμοποιείται συγκεκριμένα ως εργαλείο για την ενδυνάμωση των μαθητών και την ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους.

4.2 Σύνταξη και παρουσίαση κειμένων για συμπεριληπτική επικοινωνία

Η σαφής και σεβαστή γραπτή και προφορική γλώσσα είναι απαραίτητη σε όλα τα εκπαιδευτικά υλικά, τις εκθέσεις, τις αξιολογήσεις, στα σχόλια και στην αλληλογραφία με τις οικογένειες — ιδίως για τους/τις μαθητές/τριες Ρομά και τις οικογένειές τους, οι οποίοι ενδέχεται να αντιμετωπίζουν εμπόδια που σχετίζονται με τη γλώσσα, τον αλφαριθμητισμό ή την εμπιστοσύνη. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να είναι σε θέση να προετοιμάζουν υλικό φιλικό προς εκπαιδευόμενους/ες και να παρουσιάζουν τις πληροφορίες με σαφήνεια.

4.3 Προσόντα σχετικά με τη διαφορετικότητα για εκπαιδευτικό δυναμικό και προσωπικό στην ΕΕΚ

Η πολυπολιτισμικότητα πρέπει να θεωρείται πόρος για τη εκπαίδευση και όχι πρόκληση/εμπόδιο. Στο πλαίσιο της ένταξης των Ρομά πληθυσμών, αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση συγκεκριμένων μορφών αποκλεισμού, όπως ο αντιτισιγγανισμός, στερεοτυπική αντιμετώπιση, οι χαμηλές προσδοκίες και τα θεσμικά εμπόδια, καθώς και την αναγνώριση του τρόπου με τον οποίο οι ασυνείδητες προκαταλήψεις των εκπαιδευτών/τριων μπορούν να επηρεάσουν την πρακτική.

4.4 Διαπολιτισμική επικοινωνία σε ΕΕΚ σχολεία/ ιδρύματα

Η διαπολιτισμική επικοινωνία απαιτεί κάτι περισσότερο από την ευαισθητοποίηση ως προς τις πολιτισμικές διαφορές — απαιτεί σεβασμό στον διάλογο, ενεργητική ακρόαση, οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αποφυγή στερεοτύπων. Στις βασικές πρακτικές περιλαμβάνονται η επικοινωνία χωρίς κρίσεις, η γλώσσα που λαμβάνει υπόψη τις συγκρούσεις, οι τεχνικές διαμεσολάβησης και η επικοινωνία με τις οικογένειες και τις κοινότητες.

5. Δομή του προγράμματος σπουδών και λογική των εκπαιδευτικών ενοτήτων

5.1 Ορισμός των ενοτήτων

Το πρόγραμμα σπουδών χωρίζεται σε εννέα βασικές εκπαιδευτικές ενότητες, καθεμία από τις οποίες αντιστοιχεί σε έναν κύριο θεματικό τομέα που προσδιορίστηκε στη Δραστηριότητα 4.1. Οι ενότητες αυτές καλύπτουν συνολικά όλους τους μαθησιακούς στόχους, τα θέματα και τα υποθέματα που ορίστηκαν προηγουμένως.

Οι ενότητες έχουν σχεδιαστεί ώστε να λειτουργούν τόσο ως ανεξάρτητα όσο και ως μέρος μιας συνεκτικής μαθησιακής πορείας. Ωστόσο, οι εταίροι πρέπει να τηρούν τη συνιστώμενη μαθησιακή εξέλιξη, η οποία κινείται από την κατανόηση του πλαισίου προς την πρακτική εφαρμογή και τέλος, προς τις θεσμικές και αναστοχαστικές διαστάσεις.

Κάθε ενότητα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια ολοκληρωμένη μαθησιακή μονάδα που ενσωματώνει: την εννοιολογική κατανόηση, την ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων, καθώς και στοιχεία αναστοχασμού και στάσης.

5.2 Υποδιαίρεση των ενοτήτων

Κάθε ενότητα πρέπει να υποδιαιρείται σε θεματικές ενότητες. Οι ενότητες αυτές προκύπτουν άμεσα από τα θέματα και τα υποθέματα που ορίστηκαν στη Δραστηριότητα 4.1.

Οι εταίροι πρέπει να διασφαλίζουν ότι: κάθε υποθέμα αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη ενότητα και μονάδα, κανένα υποθέμα δεν παραλείπεται ή δεν επαναλαμβάνεται σε διαφορετικές ενότητες, η εσωτερική δομή των ενοτήτων είναι συνεπής σε όλο το πρόγραμμα σπουδών.

Αυτή η υποδιαίρεση των εκπαιδευτικών ενοτήτων θα επιτρέψει αργότερα στην ομάδα των συντάκτων του εγχειριδίου να αναπτύξουν το περιεχόμενο κεφάλαιο προς κεφάλαιο χωρίς αμφιβολίες.

6. Μεθοδολογία βήμα προς βήμα για την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών

6.1 Χαρτογράφηση των μαθησιακών στόχων με τις ενότητες του προγράμματος σπουδών

Το πρώτο βήμα για όλους τους εταίρους φορείς είναι να χαρτογραφήσουν τους μαθησιακούς στόχους που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της Δραστηριότητας 4.1 με τις αντίστοιχες εκπαιδευτικές ενότητες του προγράμματος σπουδών. Η χαρτογράφηση αυτή διασφαλίζει ότι κάθε μαθησιακός στόχος αντιμετωπίζεται ρητά στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών.

Οι εταίροι που είναι υπεύθυνοι για την εκπαιδευτική ενότητα πρέπει να βεβαιωθούν ότι:

καλύπτονται πλήρως όλοι οι σχετικοί μαθησιακοί στόχοι, οι μαθησιακοί στόχοι δεν αντιμετωπίζονται επιφανειακά, οι διατομεακοί στόχοι (όπως η ένταξη, η αναστοχαστική σκέψη και η συνεργασία) ενσωματώνονται σε ολόκληρη την ενότητα.

Η οργάνωση αυτού του βήματος γίνεται από τον συντονιστή του έργου, ο οποίος διασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ των εκπαιδευτικών ενότητων

6.2 Διατύπωση μαθησιακών αποτελεσμάτων ανα εκπαιδευτική ενότητα

Μόλις χαρτογραφηθούν οι μαθησιακοί στόχοι, οι εταίροι πρέπει να καθορίσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα σε επίπεδο εκπαιδευτικών ενότητων. Τα αποτελέσματα αυτά περιγράφουν τις δυνατότητες/ικανότητες των συμμετεχόντων ατόμων μετά την ολοκλήρωση της ενότητας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα πρέπει να είναι διατυπωμένα με σαφήνεια και με ύφος προσανατολισμένο στη δράση (action driven), να αξιολογούν την επαγγελματική πρακτική σε περιβάλλοντα ΕΕΚ, να ενσωματώνουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις και να είναι επιτεύξιμα εντός του πεδίου εφαρμογής της ενότητας.

Οι εταίροι πρέπει να αποφεύγουν υπερβολικά γενικές ή ακαδημαϊκές διατυπώσεις. Τα μαθησιακά αποτελέσματα πρέπει να είναι κατανοητά από τους/τις επαγγελματίες και να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό της κατάρτισης.

6.3 Προσδιορισμός του εύρους και του βάθους τις κάθε εκπαιδευτικής ενότητας

Κάθε ενότητα πρέπει να έχει σαφώς καθορισμένο πεδίο εφαρμογής. Οι εταίροι υποχρεούνται να προσδιορίσουν: το θεματικό επίκεντρο της εκπαιδευτικής ενότητας, το επίπεδο βάθους που είναι κατάλληλο για ενήλικες επαγγελματίες της ΕΕΚ, την ισορροπία μεταξύ θεωρητικής εισροής και πρακτικής εφαρμογής.

Το σχέδιο σπουδών πρέπει να αναγράφει τον ενδεικτικό φόρτο εργασίας ανά ενότητα. Αυτό περιλαμβάνει: τις εκτιμώμενες ώρες μάθησης, την αναλογία μεταξύ καθοδηγούμενης μάθησης και αυτο αναστοχασμού, τη συνιστώμενη ισορροπία μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων και συζήτησης.

Οι πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες για τον μελλοντικό σχεδιασμό και την πιλοτική εφαρμογή της κατάρτισης.

6.4 Επιλογή παιδαγωγικών προσεγγίσεων

Το προσχέδιο του προγράμματος σπουδών πρέπει να προτείνει παιδαγωγικές προσεγγίσεις και όχι λεπτομερή σχέδια μαθήματος. Οι εταίροι πρέπει να περιγράψουν πώς θα διοργανωθεί η μάθηση και όχι ακριβώς πώς θα διδαχθεί λεπτό προς λεπτό.

Οι παιδαγωγικές προσεγγίσεις πρέπει να είναι: Μαθητοκεντρική, συμμετοχική, να είναι βιωματική και κατάλληλη για διαφορετικά επαγγελματικά υπόβαθρα.

Οι εταίροι πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι προτεινόμενες προσεγγίσεις ενθαρρύνουν: τη μάθηση μεταξύ ομοτίμων και την ανταλλαγή εμπειριών, την αξιολόγηση σχετικά με την προσωπική πρακτική, την εφαρμογή της μάθησης σε πραγματικά πλαίσια ΕΕΚ.

6.5 Ενσωμάτωση της αναστοχαστικής σκέψης και της πρακτικής

Η αναστοχαστική σκέψη αποτελεί υποχρεωτικό στοιχείο κάθε εκπαιδευτικής ενότητας. Οι εταίροι φορείς πρέπει να περιγράψουν ρητά τον τρόπο με τον οποίο θα ενθαρρύνονται οι συμμετέχοντες/ουσες να:

- Να αναστοχάζονται τις δικές τους στάσεις και πρακτικές,
- Να εντοπίζουν προκαταλήψεις και υποθέσεις,

- Να συνδέσουν το μαθησιακό περιεχόμενο με το θεσμικό τους πλαίσιο.

Ομοίως, σε κάθε ενότητα πρέπει να περιλαμβάνουν πρακτική. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν:

- ανάλυση πραγματικών σεναρίων,
- θεσμικές μελέτες περιπτώσεων,
- ασκήσεις σχεδιασμού δράσεων.

Το σχέδιο σπουδών πρέπει να καθιστά σαφές ότι η μάθηση αποσκοπεί στην επίτευξη συγκεκριμένων αλλαγών στην πρακτική

7. Προετοιμασία για την εφαρμογή

7.1 Επιλογή παιδαγωγικών προσεγγίσεων

Βήμα	Τι πρέπει να κάνετε	Γιατί είναι σημαντικό
1	Επισκόπηση του Προγράμματος Σπουδών και των Μαθησιακών Στόχων	Τουλάχιστον ένα πρόσωπο από την ομάδα των συντονιστών/ριών ή εκπαιδευτών/ριών στην ΕΕΚ θα πρέπει να εξετάσει το Σχέδιο Προγράμματος Σπουδών, τους Μαθησιακούς Στόχους και το υποστηρικτικό υλικό από τις Δραστηριότητες 4.1 και 4.2 πριν από την έναρξη της υλοποίησης, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην συμπεριληπτική εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική επικοινωνία, τη συμμετοχή των μαθητών και την πρόληψη της σχολικής αποχώρησης .

2	Εξοικείωση του προσωπικού με τη δομή και τα υλικά της κατάρτισης	Η ομάδα των εκπαιδευτών/ριών και του προσωπικού ΕΕΚ θα πρέπει να εξετάσουν τις ενότητες, τις πρακτικές δραστηριότητες και το εκπαιδευτικό υλικό, προκειμένου να κατανοήσουν τον τρόπο οργάνωσής τους και την δυνατότητα της προσαρμογής τους στις διαφορετικές ανάγκες των εκπαιδευόμενων και στις ιδιαιτερότητες του εκπαιδευτικού ιδρύματος.
3	Διοργάνωση συνάντησης προσανατολισμού	Οργανώστε μια συνάντηση διάρκειας 1,5–2 ωρών με τη διοίκηση, το εκπαιδευτικό δυναμικό, την ομάδα μεσολάβησης και το διοικητικό προσωπικό, προκειμένου να εξετάσετε τη δομή του προγράμματος σπουδών, να συμφωνήσετε στις προτεραιότητες υλοποίησης και να αναθέσετε αρμοδιότητες για την προετοιμασία, την υλοποίηση, την υποστήριξη των μαθητών και την αξιολόγηση.
4	Επιλέξτε ενότητες και θεματικές περιοχές	Επιλέξτε τις εκπαιδευτικές ενότητες ή τους θεματικούς τομείς που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των εκπαιδευόμενων και που μπορούν να υλοποιηθούν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο μέσω του ιδρυμά σας.
5	Καθορισμός βάσης αναφοράς και προσδιορισμός των αναγκών των εκπαιδευόμενων	Καταγράψτε την τρέχουσα κατάσταση — αριθμό εκπαιδευόμενων, προφίλ προσωπικού και κύριες προκλήσεις — για να υποστηρίξετε την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών με την πάροδο του χρόνου.

8. Ανάπτυξη προγράμματος σπουδών και κατανομή αρμοδιοτήτων

Αυτή η ενότητα προσδιορίζει την υποχρεωτική διαδικασία για την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών στο πλαίσιο της Δραστηριότητας 4.2. Καθορίζει μια κοινή μεθοδολογία εργασίας για όλους τους εταίρους, διευκρινίζει την αλληλουχία των εργασιών τονίζει τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τη διάρκειά τους, και κατανέμει τις ευθύνες με διαφανή και δίκαιο τρόπο. Η διαδικασία που περιγράφεται παρακάτω είναι δεσμευτική για όλους τους εταίρους και αποσκοπεί στη διασφάλιση της συνοχής, της ποιότητας και της συνέπειας σε όλες τις ενότητες του προγράμματος σπουδών.

Η διαδικασία ανάπτυξης του προγράμματος σπουδών οργανώθηκε σε δύο διαδοχικές

φάσεις: (1) διαμόρφωση και επικύρωση των θεματικών ενοτήτων, και

(2) ανάπτυξη ολόκληρων εκπαιδευτικών ενοτήτων του προγράμματος σπουδών.

Μόνο μετά την επιτυχή ολοκλήρωση και επικύρωση της πρώτης φάσης μπορούν οι εταίροι να προχωρήσουν στη δεύτερη φάση.

8.1 Φάση 1 – Ανάπτυξη και επικύρωση του προσχεδίου των εκπαιδευτικών ενοτήτων

8.1.1 Στόχος της Φάσης 1

Στόχος της φάσης του προσχεδίου είναι η διαμόρφωση μιας κοινής εννοιολογικής και δομικής κατανόησης κάθε εκπαιδευτικής ενότητας του προγράμματος πριν από την έναρξη της λεπτομερούς ανάπτυξης του περιεχομένου. Η φάση αυτή λειτουργεί ως στάδιο συντονισμού και διασφάλισης ποιότητας, επιτρέποντας στους εταίρους να επαληθεύσουν τη συμβατότητα με τους μαθησιακούς στόχους που καθορίστηκαν στη Δραστηριότητα 4.1, καθώς και να αποτρέψει την ταύτιση, την αντίφαση ή την ανισορροπία μεταξύ των εκπαιδευτικών ενοτήτων.

8.1.2 Σκοπός και διάρκεια των εκπαιδευτικών ενοτήτων

Η έκταση της κάθε πρόχειρης ενότητας πρέπει να κυμαίνεται απο τουλάχιστον τρεις (3) εως το πολύ πέντε (5) σελίδες. Το περίγραμμα αποτελεί ένα έγγραφο βασικών αρχων και λόγω αυτού δεν πρέπει να καλύπτει το πλήρες εκπαιδευτικό υλικό, εύρως ασκήσεων ή οριστικοποιημένο εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Κάθε περίληψη πρέπει να περιλαμβάνει, με σαφή δομή τον προτεινόμενο τίτλο της ενότητας και τη συνάφειά της με το συνολικό πρόγραμμα σπουδών, τους μαθησιακούς στόχους της Δραστηριότητας 4.1 που καλύπτει η εκπαιδευτική ενότητα, μια σαφή κατάτμηση της ενότητας σε θέματα και υποθέματα, ενδεικτικά μαθησιακά αποτελέσματα που διατυπώνονται σε επίπεδο ενότητας, την προτεινόμενη δομή και αλληλουχία του περιεχομένου, βασικές έννοιες, ορολογία και λέξεις-κλειδιά που θα εξεταστούν, ενδεικτικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις κατάλληλες για ενήλικες επαγγελματίες στην ΕΕΚ, προκαταρκτικές αναφορές και πηγές (πολιτικές, ακαδημαϊκές). Τα προσχέδια πρέπει να είναι επαρκώς λεπτομερή ώστε να επιτρέπουν στους εταίρους φορείς να αξιολογήσουν το εύρος, το βάθος και τη συνοχή, παραμένοντας παράλληλα ευέλικτα για περαιτέρω ανάπτυξη.

8.1.3 Υποβολή, Κοινοποίηση και Αξιολόγηση των προσχεδίων

Όλες τα περιγράμματα των εκπαιδευτικών ενοτήτων πρέπει να αναρτηθούν στον κοινόχρηστο φάκελο του έργου έως την προθεσμία που έχει συμφωνηθεί από τους εταίρους. Με βάση των κανόνων, η ονομασία των αρχείων πρέπει να περιλαμβάνει τον αριθμό της ενότητας, τον τίτλο και τους υπεύθυνους εταίρους.

Ο συντονιστής είναι υπεύθυνος για την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης. Κάθε περίγραμμα θα αξιολογείται ως προς: συμμόρφωση με τους μαθησιακούς στόχους της Δραστηριότητας 4.1· συνοχή με τα περιγράμματα των άλλων εκπαιδευτικών ενοτήτων· κατάλληλο εύρος και επίπεδο λεπτομέρειας· σαφήνεια δομής και ορολογίας.

Τα σχόλια θα δοθούν γραπτώς. Μόνο τα περιγράμματα που έχουν αξιολογηθεί και εγκριθεί μπορούν να προχωρήσουν στη Φάση 2.

8.2 Φάση 2 – Ανάπτυξη των ολοκληρωμένων εκπαιδευτικών ενοτήτων

8.2.1 Στόχος της Φάσης 2

Ο στόχος της Φάσης 2 είναι η μετατροπή των εγκεκριμένων πρόχειρων εκπαιδευτικών ενοτήτων σε πλήρεις εκπαιδευτικές ενότητες, οι οποίες θα αποτελούν το βασικό περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών. Οι ενότητες αυτές θα χρησιμεύσουν στη συνέχεια ως βάση για την ανάπτυξη του εγχειριδίου και την υλοποίηση της κατάρτισης.

8.2.2 Σκοπός και διάρκεια των εκπαιδευτικών ενοτήτων

Η έκταση κάθε ολοκληρωμένης ενότητας του εκπαιδευτικού προγράμματος πρέπει να κυμαίνεται τουλάχιστον από δέκα (10) και έως το πολύ δεκαπέντε (15) σελίδες. Το εύρος αυτό εξασφαλίζει το επαρκές βάθος ανάλυσης, διατηρώντας παράλληλα τη συνοχή και τη χρηστικότητα του υλικού. Κάθε ενότητα πρέπει να περιλαμβάνει: ένα εισαγωγικό τμήμα που περιγράφει την παιδαγωγική λογική και τη συνάφεια· σαφώς διατυπωμένα μαθησιακά αποτελέσματα που προκύπτουν από τη Δραστηριότητα 4.1· δομημένα θεματικά τμήματα που αντιστοιχούν ακριβώς στο εγκεκριμένο σχέδιο· λεπτομερείς εξηγήσεις βασικών εννοιών και αρχών· καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή στα πλαίσια της ΕΕΚ· πρακτικά παραδείγματα και επεξηγήσεις· αναστοχασμός που ενθαρρύνει την επαγγελματική αυτοαξιολόγηση· συνδέσεις με ιδρύματα και μηχανισμούς συνεργασίας (cooperation mechanisms).

Οι εκπαιδευτικές ενότητες πρέπει να είναι γραμμένες με επαγγελματικό και προσιτό ύφος και να μπορούν να προσαρμοστούν σε διαφορετικά εθνικά και ιδρυματικά πλαίσια της ΕΕΚ.

8.2.3 Υποβολή, αξιολόγηση και εναρμόνιση των ενοτήτων

Τα προσχέδια των ενοτήτων πρέπει να αναρτώνται στον κοινόχρηστο φάκελο του έργου σε επεξεργάσιμη μορφή. Κάθε εκπαιδευτική ενότητα πρέπει να αξιολογείται από τουλάχιστον έναν εταίρο που δεν συμμετείχε στη σύνταξή της και η αξιολόγηση πρέπει εστιάζει στη σαφήνεια, τη συνάφεια, τη συνέπεια και την ταύτιση με το συνολικό πρόγραμμα σπουδών.

Ο/Η συντονιστής/τρια επιβλέπει τη διαδικασία εναρμόνισης, διασφαλίζοντας τη συνέπεια της ορολογίας, της δομής και του επιπέδου λεπτομέρειας σε όλες τις ενότητες.

8.3 Κατανομή των ενοτήτων και αρμοδιότητες των εταίρων

Η ανάπτυξη των ενοτήτων του προγράμματος σπουδών οργανώνεται με βάση ένα μοντέλο κυριότητας και συνυπευθυνότητας (lead/co-lead model), προκειμένου να διασφαλιστεί η ισορροπημένη συνεισφορά και η κοινή ευθύνη.

8.3.1 Κατανομή των εκπαιδευτικών ενοτήτων

- Ενότητα 1 – Κοινωνικοεκπαιδευτικό πλαίσιο των Ρομά εκπαιδευόμενων ατόμων
Επικεφαλής: Ένωση Κέντρων Νεολαίας Ρομά (Roma Youth Centre Association)
Συνυπεύθυνος φορέας: Ινστιτούτο για την Ένταξη των Ρομά πληθυσμών και των Μειονοτήτων (Institute for Roma and Minorities Inclusion)
- Ενότητα 2 – Διακρίσεις, αποκλεισμός και ισότητα στην ΕΕΚ
Υπεύθυνος φορέας: ΣΥΜΠΛΕΞΙΣ
Συνυπεύθυνος φορέας: Αυστριακή Ένωση για μια Κοινωνία Χωρίς Αποκλεισμούς (AIS) (Austrian Association of Inclusive Society (AIS))
- Ενότητα 3 – Πλαίσια της ΕΕΚ χωρίς αποκλεισμούς και μηχανισμοί υποστήριξης
Υπεύθυνος φορέας: Αυστριακή Ένωση για μια Κοινωνία Χωρίς Αποκλεισμούς (AIS) (Austrian Association of Inclusive Society (AIS))
Συνυπεύθυνος φορέας: BK Consult GmbH
- Ενότητα 4 – Σχεδιασμός και υλοποίηση συμπεριληπτικών παιδαγωγικών προγραμμάτων
Υπεύθυνος: ΑΚΜΗ
Συνυπεύθυνος φορέας: BK Consult GmbH
- Ενότητα 5 – Ευέλικτες κατευθύνσεις μάθησης και πρόοδος των εκπαιδευόμενων
Υπεύθυνος φορέας: Balkan Bridge
Συνυπεύθυνος φορέας: ΑΚΜΗ
- Ενότητα 6 – Επικοινωνία και διαπολιτισμικές ικανότητες
Υπεύθυνος φορέας: ΣΥΜΠΛΕΞΙΣ
Συνυπεύθυνος φορέας: Roma Youth Centre Association
- Ενότητα 7 – Πρόληψη της σχολικής αποχώρησης και διατήρηση των εκπαιδευόμενων
Υπεύθυνος φορέας: Balkan Bridge
Συνυπεύθυνος φορέας: Ινστιτούτο για την Ένταξη των Ρομά πληθυσμών και των Μειονοτήτων (Institute for Roma and Minorities Inclusion)
- Ενότητα 8 – Αναστοχαστική πρακτική και επίγνωση των προκαταλήψεων
Υπεύθυνος φορέας: ΣΥΜΠΛΕΞΙΣ
Συνυπεύθυνος φορέας: ΑΚΜΗ
- Ενότητα 9 – Συμπεριληπτικές θεσμικές κουλτούρες και συνεργασία
Υπεύθυνος φορέας: Αυστριακή Ένωση για μια Κοινωνία χωρίς Αποκλεισμούς (AIS) (Austrian Association of Inclusive Society (AIS))
Συνυπεύθυνος φορέας: Ινστιτούτο για την Ένταξη των Ρομά πληθυσμών και των Μειονοτήτων (Institute for Roma and Minorities Inclusion)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - Μαθησιακός πίνακας

Εκπαιδευτική Ενότητα 1 – Κοινωνικοεκπαιδευτικό πλαίσιο των Ρομά εκπαιδευόμενων ατόμων

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Ανεπτυγμένες δεξιότητες	Αποκτηθείσες ικανότητες
Ενότητα 1: Κοινότητες Ρομά – Ιστορία και πολυμορφία	Κατανόηση της προέλευσης των Ρομά κοινοτήτων, των μεταναστευτικών τους μοτίβων, των ιστορικών διώξεων, της ανθεκτικότητάς τους, της πολιτισμικής τους ποικιλομορφίας, της γλώσσας, της ταυτότητάς τους και της εσωτερικής τους ποικιλομορφίας.	Αναγνώριση της ποικιλομορφίας εντός των κοινοτήτων των Ρομά και αποφυγή στερεοτύπων ή γενικεύσεων κατά τη συζήτηση για Ρομά εκπαιδευόμενους.	Δημιουργία μαθησιακών περιβαλλόντων που διακρίνονται από σεβασμό, πολιτισμική ευαισθησία και συμπεριληπτικότητα, τα οποία αναγνωρίζουν την ταυτότητα, τη γλώσσα και τις βιωματικές εμπειρίες των Ρομά ατόμων.
Ενότητα 2: Κοινωνικοοικονομικές συνθήκες	Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η φτώχεια, η ασταθής στέγαση, η ανεργία, τα εμπόδια στην πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η διαγενεακός ρατσισμός επηρεάζουν τη συμμετοχή των Ρομά εκπαιδευόμενων ατόμων στην εκπαίδευση και την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ).	Να αναλύετε πώς οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες επηρεάζουν τη φοίτηση, την παρακίνηση, τη συνέχεια της εκπαίδευσης και την πρόσβαση σε υπηρεσίες.	Αντιμετωπίστε τις δυσκολίες των εκπαιδευόμενων με ενσυναίσθηση και επίγνωση του πλαισίου, αντί να ερμηνεύσετε την αποστασιοποίησή τους ως έλλειψη κινήτρου.
Ενότητα 3: Προκλήσεις για την εκπαίδευση και την ΕΕΚ	Εντοπίστε τα δομικά, θεσμικά, προσωπικά και κοινωνικά εμπόδια, όπως ο διαχωρισμός, οι δυσκολίες στις μετακινήσεις, οι χαμηλές προσδοκίες, οι προκαταλήψεις, η έλλειψη υποστήριξης, οι οικογενειακές υποχρεώσεις, η κινητικότητα και ο ψηφιακός αποκλεισμός.	Χαρτογραφήστε τα εμπόδια σε διάφορα επίπεδα και χρησιμοποιήστε την επικοινωνία με ενσυναίσθηση για να κατανοήσετε τις ατομικές καταστάσεις των εκπαιδευόμενων.	Εφαρμόστε υποστηρικτικές, μη επικριτικές και συμπεριληπτικές προσεγγίσεις για τη μείωση των εμποδίων συμμετοχής και την ενίσχυση της παραμονής των εκπαιδευόμενων στην ΕΕΚ.

Ενότητα 4: Πλαίσια πολιτικής και ένταξης	Κατανόηση των στρατηγικών της ΕΕ για τα Ρομά άτομα, των εθνικών πολιτικών, των προτεραιοτήτων κατά των διακρίσεων, της πρόληψης της πρόωρης αποχώρησης του σχολείου και του ρόλου των ιδρυμάτων της ΕΕΚ στην ένταξη.	Συνδέστε τις πολιτικές προτεραιότητες με πρακτικά μέτρα της ΕΕΚ, όπως η καθοδήγηση, η ευέλικτη μάθηση, η πολιτισμική ευαισθητοποίηση και οι μηχανισμοί υποστήριξης των μαθητών.	Ενσωματώστε τις αρχές της ένταξης, της ισότητας και της καταπολέμησης των διακρίσεων στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τις θεσμικές πρακτικές των προγραμμάτων της ΕΕΚ.
--	--	---	---

Εκπαιδευτική Ενότητα 2 – Κοινωνικοεκπαιδευτικό πλαίσιο των Ρομά εκπαιδευόμενων

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Ανεπτυγμένες δεξιότητες	Αποκτηθείσες Ικανότητες
Ενότητα 1: Κατανόηση της διάκρισης	Η ομάδα των εκπαιδευτών/ριών της ΕΕΚ κατανοούν τις κύριες μορφές διακρίσεων: άμεση, έμμεση, διαρθρωτική διάκριση, αποκλειστική γλώσσα, παρενόχληση και μικροεπιθετικές συμπεριφορές, με παραδείγματα που παρέχονται για την καλύτερη απεικόνιση του προβλήματος που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν τα Ρομά εκπαιδευόμενα άτομα.	Αναγνώριση διαφορετικών μορφών διακρίσεων στην καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική· αναγνώριση αποκλειστικής γλώσσας, μεροληπτικής συμπεριφοράς, μειωμένων προσδοκιών και άνισων ευκαιριών συμμετοχής.	Αναγνωρίστε και αμφισβητήστε ενεργά τη μεροληπτική συμπεριφορά και τη γλώσσα και προωθήστε τη δίκαιη, σεβαστική και συμπεριληπτική επικοινωνία στο μαθησιακό περιβάλλον ΕΕΚ.
Ενότητα 2: Νομικά και πολιτικά πλαίσια	Το εκπαιδευτικό προσωπικό της ΕΕΚ κατανοεί τη συστημική ανισότητα στην εκπαίδευση και τις συνέπειές της. Οι εκπαιδευτές/τριες αποκτούν γνώσεις σχετικά με τον διαδικαστικό αποκλεισμό, τα κρυφά θεσμικά εμπόδια, την άνιση πρόσβαση, τα εμπόδια εισαγωγής, τα εμπόδια παρακολούθησης, τα εμπόδια πρακτικής άσκησης και τα εμπόδια επικοινωνίας με τους/τις	Η ανάλυση το πώς φαινομενικά ουδέτεροι κανόνες, πολιτικές και διαδικασίες ενδέχεται να θέτουν σε ευάλωτη θέση τα Ρομά εκπαιδευόμενα άτομα· εμπόδια που συνδέονται με την ψηφιακή πρόσβαση, τις μετακινήσεις, το οικονομικό κόστος, τη γλώσσα και την τοποθέτηση σε θέσεις πρακτικής άσκησης.	Στην ενότητα αυτή περιλαμβάνεται μια ομαδική δραστηριότητα, η οποία βοηθά το εκπαιδευτικό δυναμικό της ΕΕΚ να ενημερωθεί σχετικά με τις πρακτικές αποκλεισμού που εφαρμόζουν τα σχολεία της ΕΕΚ και να εφαρμόζουν τις αρχές της ισότητας και της μη διάκρισης κατά την επανεξέταση των θεσμικών διαδικασιών.

	Ρομά εκπαιδευόμενους/ες και τις οικογένειές τους.		
Ενότητα 3: Ισότητα, δικαιώματα και επαγγελματική ευθύνη	Οι εκπαιδευτές/τριες της ΕΕΚ κατανοούν τα νομικά και πολιτικά εργαλεία της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων, καθώς και σύντομες πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές αρχές ισότητας, τη νομοθεσία κατά των διακρίσεων, τα πλαίσια ένταξης των Ρομά και την επαγγελματική δεοντολογία.	Η δυνατότητα της συσχέτισης των νομικών και ηθικών ευθυνών με την καθημερινή διδασκαλία, την υποστήριξη των εκπαιδευόμενων, την αξιολόγηση και τις θεσμικές πρακτικές· μέσω μιας ομαδικής δραστηριότητας, αναστοχασμός σχετικά με τον ρόλο των εκπαιδευτών/ριών και των σχολείων στην αντιμετώπιση των διακρίσεων.	Επιδείξτε επαγγελματική ευθύνη ενεργώντας με ηθικό τρόπο και υποστηρίζοντας τους ευάλωτους εκπαιδευόμενους· αναπτύξτε ικανότητες που συμβάλλουν στη λογοδοσία των ιδρυμάτων και προωθούν την ίση πρόσβαση και τα ίσα αποτελέσματα στα περιβάλλοντα ΕΕΚ.

Ενότητα 4: Αντιμετώπιση των διακρίσεων και προώθηση δίκαιων πρακτικών	Οι εκπαιδευτές/τριες ΕΕΚ κατανοούν τα συστήματα αναφοράς, με συμβουλές για τα ιδρύματα και ένα βίντεο σχετικά με την αξιολόγηση του προσωπικού. Οι εκπαιδευτές/τριες ενημερώνονται για τα προληπτικά μέτρα, τις πρακτικές συμπεριληπτικής επικοινωνίας και τις κατευθυντήριες γραμμές για το προσωπικό όσον αφορά την αντιμετώπιση των διακρίσεων, με παραδείγματα ερωτήσεων αξιολόγησης σχετικά με την ασφάλεια, την προσβασιμότητα και τους πόρους.	Παρέχεται μια λεπτομερής σειρά ερωτήσεων αξιολόγησης, καθώς και μια ξεχωριστή σειρά ερωτήσεων για το προσωπικό (εκπαιδευτικοί, διευθυντές/τριες).	Συμβάλετε στη δημιουργία ενός ασφαλούς, χωρίς αποκλεισμούς και χωρίς διακρίσεις περιβάλλοντος ΕΕΚ, με τη βοήθεια ενός σύντομου οδηγού για το προσωπικό και ενός κουίζ που συνοψίζει τις ερωτήσεις από όλες τις ενότητες.
--	---	---	--

Εκπαιδευτική Ενότητα 3 – Συμπεριληπτικά πλαίσια στην ΕΕΚ και Υποστηρικτικοί Μηχανισμοί

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Ανεπτυγμένες δεξιότητες	Αποκτηθείσες Ικανότητες
Ενότητα 1: Τι αθιστά ένα συμπεριληπτικό πλαίσιο ΕΕΚ	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν τα βασικά στοιχεία ενός συμπεριληπτικού πλαισίου της ΕΕΚ: προσβάσιμες πληροφορίες, ευέλικτα κριτήρια ένταξης, συντονισμένη υποστήριξη, συμπεριληπτική εκπαίδευση, συμμετοχή των εκπαιδευόμενων και ισότιμη πρόοδος.	Δεξιότητα που αναπτύχθηκε έσω του σταδίου «Διάγνωση» της ομαδικής δραστηριότητας, κατά το οποίο εξετάστηκαν τα κριτήρια ένταξης, ο συντονισμός της υποστήριξης, οι μηχανισμοί συμμετοχής των μαθητών και οι πορείες προόδου και στη συνέχεια η συνέχεια του σταδίου «Επανασχεδιασμός» για την πρόταση συγκεκριμένων θεσμικών βελτιώσεων.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να αξιολογήσουν τις πρακτικές ένταξης των ιδρυμάτων και να προτείνουν ρεαλιστικές αλλαγές που θα βελτιώνουν την πρόσβαση, τη συμμετοχή και την πρόοδο των εκπαιδευόμενων.
Ενότητα 2: Τύποι μηχανισμών υποστήριξης των παιδευόμενων	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν για τις διάφορες μορφές υποστήριξης: ακαδημαϊκή, κοινωνική, συναισθηματική, οικονομική, σχετική με την καθοδήγηση, γλωσσική και υποστήριξη μετάβασης, καθώς και για τη σημασία της προσαρμογής της υποστήριξης στις ανάγκες των εκπαιδευόμενων χωρίς στιγματισμό.	Δεξιότητα που αναπτύσσεται μέσω της δραστηριότητας χαρτογράφησης (καταγραφή υφιστάμενων υπηρεσιών υποστήριξης) και του σταδίου ανάλυσης κενών (εντοπισμός ομάδων μαθητών που δεν εξυπηρετούνται επαρκώς και μηχανισμών υποστήριξης που λείπουν ή είναι δύσκολα προσβάσιμοι).	Οι εκπαιδευτές/τριες που δεν μπορούν να προσφέρουν στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την κατάλληλη υποστήριξη και βοήθεια, να εξασφαλίσουν στα άτομα πως η υποστήριξη αυτή να είναι προσβάσιμη, συντονισμένη και σεβαστική.

Ενότητα 3: Συντονισμός μεταξύ των ρόλων και υπηρεσιών	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν πώς το εκπαιδευτικό προσωπικό, οι σύμβουλοι, οι οικιακοί υπάλληλοι, οι διευθυντές/ριες και οι εξωτερικές υπηρεσίες πρέπει να συνεργάζονται για τη δημιουργία ενός συντονισμένου συστήματος υποστήριξης.	Δεξιότητα που αναπτυχθήκε μέσω μιας δραστηριότητας μελέτης περίπτωσης (case study), στην οποία αναλύεται ένα εκπαιδευόμενο πρόσωπο που διατρέχει κίνδυνο, εντοπίζονται προβλήματα επικοινωνίας, ανατίθενται ευθύνες, καθορίζονται σημεία παραπομπής και δημιουργείται μια ρεαλιστική πορεία υποστήριξης.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να συνεργαστούν με εσωτερικούς και εξωτερικούς φορείς, να προσαφηνίσουν τις ευθύνες και να διασφαλίσουν ότι οι εκπαιδευόμενοι/ες λαμβάνουν έγκαιρη και συντονισμένη υποστήριξη.
Ενότητα 4: Εμπόδια στην ξιοποίηση και την επιδεσμευτικό τητα της υποστήριξης	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν τους λόγους για τους οποίους οι εκπαιδευόμενο/ες ενδέχεται να μην αξιοποιούν τη διαθέσιμη υποστήριξη, όπως η λειψή εμπιστοσύνης, το στίγμα, η ασαφής επικοινωνία, οι κατακερματισμένες υπηρεσίες, ο κατάλληλος χρονισμός και οι γραφειοκρατικές διαδικασίες.	Δεξιότητα που αναπτύσσεται μέσω του σταδίου «Προσδιορισμός» (ανάλυση των λόγων για τους οποίους οι εκπαιδευόμενοι/ες δεν έχουν πρόσβαση στην υποστήριξη) και του σταδίου «Παραπομπή» (απλοποίηση των διαδικασιών παραπομπής, λήψη της επικοινωνίας, μείωση του στιγματισμού, πρόταση προληπτικών δράσεων προσέγγισης).	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να καταστήσουν τα συστήματα υποστήριξης πιο φιλικά προς τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, να χτίσουν εμπιστοσύνη και να μειώσουν τα πρακτικά ή συναισθηματικά εμπόδια στην πρόσβαση στη βοήθεια.
Μελέτη περίπτωσης 1: Amara	Οι εκπαιδευτές/τριες κατανοούν πώς ο ανεπαρκής συντονισμός, η καθυστερημένη επικοινωνία και οι ασαφείς αρμοδιότητες μπορούν να οδηγήσουν στην αποχώρηση των εκπαιδευόμενων.	Μέσω της ανάλυσης των χαμένων συνεδριών της Amara, των παρατηρήσεων του/της εκπαιδευτή/τριας, της έκθεσης του διαχειριστή και της έλλειψης επικοινωνίας με τον/την συντονιστή/τρια υποστήριξης και τον φορέα παραπομπής, οι συμμετέχοντες προσδιορίζουν το νωρίτερο δυνατό σημείο παρέμβασης.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν ανταποκριθούν έγκαιρα, να ανταλλάσσουν κατάλληλες πληροφορίες και να υλοποιούν την αξιοπρέπεια εκπαιδευόμενων, αποτρέποντας παράλληλα να καταλείψουν/αποχωρήσουν από το πρόγραμμα.

Μελέτη περίπτωσης 2: Τζόζεφ	Οι εκπαιδευτές/τριες κατανοούν ότι οι εκπαιδευόμενοι μπορεί να φαίνονται απορροσισμένοι, ενώ στην πραγματικότητα να αντιμετωπίζουν κρυφές οικονομικές, στεγαστικές ή οικογενειακές δυσκολίες.	Με βάση την ανάλυση της περίπτωσης του Joseph να υπάρχει ένα ταμείο οικονομικής ενίσχυσης, αλλά η διαδικασία υποβολής αίτησης είναι πολύ περίπλοκη, ο/η σύμβουλος κοινωνικής πρόνοιας δεν είναι σαφής, ο/η συντονιστής/τρια είναι αόρατος/η, συμμετέχοντες επανασχεδιάζουν την πρόσβαση μέσω απλοποιημένων διαδικασιών και προληπτικής ατομικής προσέγγισης.	Οι εκπαιδευτές μπορούν να αποτιμούν κρυφές ανάγκες, να κανονικοποιούν την υποστήριξη, να μειώνουν το άγχος και να διασφαλίζουν ότι οι εκπαιδευόμενοι/ες δε χρειάζεται να αυτοπροσδιορίζονται ως άτομα σε κρίση (struggling)» πριν λάβουν βοήθεια.
-----------------------------	---	--	---

Εκπαιδευτική Ενότητα 4 – Σχεδιασμός και υλοποίηση συμπεριληπτικών παιδαγωγικών προγραμμάτων

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Δεξιότητες που αναπτύχθηκαν	Πρακτικές Δεξιότητες
Ενότητα 1: Αρχές του σχεδιασμού συμπεριληπτικής παιδαγωγικής	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΚ κατανοούν τις βασικές αρχές του σχεδιασμού συμπεριληπτικής : προσβασιμότητα, σαφήνεια, ευελιξία, συνάφεια, σταδιακή μάθηση και ενεργή συμμετοχή. Η ένταξη πρέπει να προγραμματίζεται από την αρχή και όχι να προστίθεται μόνο όταν οι εκπαιδευόμενοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 1.6 Ομαδική δραστηριότητα: επανασχεδιασμός για την ένταξη — διάγνωση εμποδίων στην προσβασιμότητα, τη σαφήνεια, τη συμμετοχή, τη συνάφεια και στη συνέχεια επανασχεδιασμός με σαφέστερες οδηγίες, σταδιακά βήματα, εναλλακτικές μορφές συμμετοχής ή πιο συναφή παραδείγματα.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να σχεδιάζουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες που είναι προσβάσιμες, δομημένες, σχετικές και ευέλικτες, τηρώντας παράλληλα τα πρότυπα μάθησης και υποστηρίζοντας τις διαφορετικές ανάγκες των εκπαιδευόμενων, συμπεριλαμβανομένων των ομάδων εκπαιδευόμενων και άλλων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού.

Ενότητα 2: Μέθοδοι συμπεριληπτικής διδασκαλίας	Οι εκπαιδευτές/τριες της ΕΕΚ μαθαίνουν πώς εφαρμόζεται στην πράξη η συμπεριληπτική διδασκαλία μέσω της διαλογικής διδασκαλίας, της συνεργατικής εργασίας, της δομημένης υποστήριξης και των ρουτινών ασφαλούς συμμετοχής.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 2.6 Ομαδική Δραστηριότητα: Διευκόλυνση στην Πράξη — παρατηρώντας ποιοι/ες είναι πιθανό να συμμετάσχουν ή να παραμείνουν παθητικοί/ες και στη συνέχεια επανασχεδιάζοντας τη διδασκαλία χωρίζοντας εργασία σε μικρές ομάδες, χρόνο σκέψης, σαφείς ρόλους ή ασφαλέστερες ρουτίνες συμμετοχής.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να διευκολύνουν ανεδρίες συμπεριληπτικής διδασκαλίας, όπου περισσότεροι/ες εκπαιδευόμενοι/ες αισθάνονται ασφαλείς, ικανοί/ες και ικανοί/ες να συμμετάσχουν, προσαρμόζοντας τη διδασκαλία σε πραγματικό χρόνο.
---	---	--	--

Ενότητα 3: Αξιολόγηση για την ένταξη και την πρόοδο	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ αντιλαμβάνονται την αξιολόγηση ως εργαλείο εκμάθησης και προόδου, και όχι μόνο ως τελική απόφαση — διαμορφωτική αξιολόγηση, έγκαιρη ανατροφοδότηση, διαφάνεια, ποικίλα αποδεικτικά στοιχεία εκμάθησης και δίκαιη υποστήριξη της προόδου.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 3.6 Ομαδική Δραστηριότητα: Αναπροσδιορισμός της αξιολόγησης — ανάλυση μιας υπάρχουσας εργασίας αξιολόγησης, εντοπισμός εμποδίων πως ασαφή κριτήρια ή περιοριστικές μορφές, και προσαρμογή της με ανατροφοδότηση, σαφέστερα κριτήρια επιτυχίας, εναλλακτικές μορφές ή ευκαιρίες αναθεώρησης.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να χρησιμοποιήσουν την αξιολόγηση για να ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση των εκπαιδευόμενων ατόμων, να παρακολουθήσουν την πρόοδό τους, να εντοπίσουν έγκαιρα τις δυσκολίες και να δημιουργήσουν πιο δίκαιες διαδρομές αξιολόγησης, αναγνωρίζοντας διαφορετικούς τρόπους απόδειξης της ικανότητας.
--	--	---	--

Ενότητα 4: Προσαρμογή της παιδαγωγικής χωρίς στιγματισμό	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν πώς η υποστήριξη μπορεί να στιγματίσει ακούσιατους/τις εκπαιδευόμενους/ες αν είναι υπερβολικά ορατή, εξατομικευμένη ή αυτισμένη σε ελλείψεις — καθολικός σχεδιασμός, κανονικοποιημένη υποστήριξη, προσαρμογή με σεβασμό και αξιοπρέπεια του εκπαιδευόμενου.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 4.6 Ομαδική Δραστηριότητα: Σχεδιασμός Αόρατης Υποστήριξης και των περιπτώσεων του Μαθήματος Μαγειρικής της Έλενας και της Ψηφιακής Εμβάθυνσης του Ματέο — εντοπισμός παραγόντων που προκαλούν στιγματισμό και επανασχεδιασμός της υποστήριξης ώστε να είναι διαθέσιμη σε όλους/ες τους/τις εκπαιδευόμενους/ες (οπτικοί οδηγοί, προαιρετική στήριξη, πρακτική μεταξύ συμμαθητών, κοινόχρηστα ψηφιακά εργαλεία, ευέλικτος ρυθμός).	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να προσαρμόσουν τη διδασκαλία με τρόπους που να δείχνουν σεβασμό και διακριτικότητα, προστατεύοντας την αξιοπρέπεια των εκπαιδευόμενων, κανονικοποιώντας την υποστήριξη, διατηρώντας υψηλές προσδοκίες και δημιουργώντας μια συμπεριληπτική κουλτούρα στην τάξη.
---	--	---	--

Εκπαιδευτική Ενότητα 5 – Ευέλικτες κατευθύνσεις μάθησης και πρόοδος των εκπαιδευόμενων ατόμων

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Δεξιότητες που αναπτύχθηκαν	Αποκτηθείσες Ικανότητες
Ενότητα 1: Γιατί οι εκπαιδευόμενοι/ες χρειάζονται ευελιξία στην εκπαιδευτική τους πορεία	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν γιατί η ευελιξία στην μάθηση είναι απαραίτητη για την ένταξη, ειδικά για εκπαιδευμένων που συνδυάζουν την εκπαίδευση με την εργασία, οικογενειακές υποχρεώσεις, διακοπές στη σχολική φοίτηση, εμπειρίες μετανάστευσης ή οικονομικές δυσκολίες — ευέλικτα σημεία εισόδου/εξόδου, αρθρωτή μάθηση, διαφορετικοί ρυθμοί μάθησης, συνδυαστική μάθηση, εναλλακτικές διαδρομές προόδου.	Αναπτύχθηκε μέσω των εννοιών 1.1 «Γιατί η ευελιξία έχει σημασία για τα Ρομά εκπαιδευόμενα άτομα», 1.2 «Τι είναι η ευέλικτη διδασκαλία» και 1.4 «Διαστάσεις της ευελιξίας» — αναλύοντας πώς μπορούν να προσαρμοστούν ο χρόνος, ο τόπος, ο τρόπος, το περιεχόμενο και τα σημεία εισόδου/εξόδου.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να εξηγήσουν και να προωθήσουν επιλογές ευέλικτων εναλλαγών που υποστηρίζουν την πρόσβαση, τη συνέχεια και την πρόοδο χωρίς να μειώνουν την ποιότητα, και να ανταποκρίνονται στις μη γραμμικές διαδρομές των εκπαιδευόμενων με συμπεριληπτικό σχεδιασμό.

Ενότητα 2: Αναγνώριση του γεγονότος ότι οι άνθρωποι ξεκινούν από διαφορετικά σημεία και διαθέτουν προηγούμενη μάθηση	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν ότι οι εκπαιδευόμενοι εισέρχονται στην ΕΕΚ με διαφορετικές εμπειρίες, δεξιότητες και γνώσεις που έχουν αποκτήσει μέσω της εργασίας, της οικογενειακής ζωής, της εμπειρίας στην κοινότητα, της άτυπης μάθησης ή της προηγούμενης εκπαίδευσης — Αναγνώριση Προηγούμενης Μάθησης (RPL), επικύρωση, συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, αξιολόγηση χροφυλακίου, πρόοδος βάσει ικανοτήτων.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 2.1 «Εισαγωγή», της Ενότητας 2.3 «Κατανόηση της διαδικασίας RPL» και της Μαθησιακής Δραστηριότητας: «Χαρτογράφηση της προηγούμενης Μάθησης και των Ικανοτήτων» — σύνδεση της προηγούμενης εμπειρίας των εκπαιδευόμενων με τα αποτελέσματα της τυπικής μάθησης.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να υποστηρίξουν τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην παρουσίαση της γνώσης τους, να τους καθοδηγήσουν στη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, να βοηθήσουν τα δρώμενα να αναγνωρίσουν τις ικανότητες που αποκτήθηκαν μέσω της άτυπης/μη τυπικής εκπαίδευσης και να καταστήσουν την πρόοδο πιο αποτελεσματική και ενθαρρυντική.
--	--	---	--

Ενότητα 6 – Επικοινωνία και διαπολιτισμικές ικανότητες

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Δεξιότητες που αναπτύχθηκαν	Δεξιότητες που αποκτήθηκαν
Ενότητα 1: Επικοινωνία σε ευρύ πλαίσιο	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν τα εμπόδια στην επικοινωνία που ενδέχεται να επηρεάζουν τους/τις Ρομά εκπαιδευόμενους/ες, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών εμποδίων, του περιορισμένου αλφαριθμητισμού, της θεσμικής ορολογίας, των πολιτισμικών παρεξηγήσεων, της δυσπιστίας, των αρνητικών εμπειριών του παρελθόντος και των δυναμικών εξουσίας.	Αναπτύχθηκε Μέσω της Ενότητας 1.1 «Εντοπισμός επικοινωνιακών εμποδίων», της Ενότητας 1.2 «Ο ρόλος της δυσπιστίας και προηγούμενες εμπειρίες» και της Δραστηριότητας 1 του βιβλίου Εργασίας — σύγκριση της σύνθετης θεσμικής γλώσσας με τις απλούστερες εξηγήσεις.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να επικοινωνούν με μεγαλύτερη σαφήνεια και προσβασιμότητα με τους/τις Ρομά εκπαιδευόμενους/ες και άλλους/ες εκπαιδευόμενους/ες από διαφορετικά περιβάλλοντα, μειώνοντας τις παρεξηγήσεις μέσω απλής γλώσσας, έλεγχος της κατανόησης, οπτικών βοηθημάτων και ευαισθητοποίησης σχετικά με την έλλειψη εμπιστοσύνης ή την ανισορροπία εξουσίας.
Ενότητα 2: Θεμέλια της συμπεριληπτικής επικοινωνίας	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν ότι η συμπεριληπτική επικοινωνία βασίζεται στην εμπιστοσύνη, τη ειληκρίνεια, την ενσυναίσθηση, τη σαφήνεια, τη γλωσσική ευαισθησία, τον σεβασμό και την ακρόαση της φωνής του εκπαιδευόμενου.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 2.2 «Η δύναμη της ενσυναίσθησης στην αλληλεπίδραση», της Ενότητας 2.3 «Επίτευξη σαφήνειας και γλωσσικής ευαισθησίας» και της Άσκησης 2 του Βιβλίου Εργασίας — ακρόαση χωρίς διακοπή, επανάληψη όσων ακούστηκαν, εξάσκηση φράσεων όπως	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να χτίσουν σχέσεις σεβασμού και εμπιστοσύνης με τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, να επικοινωνούν με σαφήνεια τις προσδοκίες τους, να ακούν τις εμπειρίες των εκπαιδευόμενων, να δημιουργούν ασφαλείς χώρους και να υποστηρίζουν τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων στη λήψη αποφάσεων και στον διάλογο στην τάξη.

		«Άκουσα αυτο που εξέφρασες...»	
Ενότητα 3: Διαπολιτισμική ικανότητα στην πράξη	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν τη διαπολιτισμική ικανότητα, την αυτογνωσία, τον αναστοχασμό σχετικά με την ταυτότητα, την πολιτισμική ανοιχτότητα, την πολιτισμική ταπεινότητα, τις δυναμικές εξουσίας και τον διαπολιτισμικό διάλογο με σεβασμό.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 3.1 «Ανάπτυξη αυτογνωσίας και αναστοχασμού της ταυτότητας», της Ενότητας 3.2 «Υιοθέτηση πολιτισμικής ανοιχτότητας», της Ενότητας 3.3 «Διαχείριση δυναμικών εξουσίας και διαφορών» και της Δραστηριότητας 3 του Βιβλίου Εργασίας: «Ο ανθρώπινος κόμπος».	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να αλληλεπιδρούν με εκπαιδευόμενους από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα με σεβασμό και στοχασμό, αναγνωρίζοντας τις δικές τους προκαταλήψεις και προσαρμόζοντας τον τρόπο επικοινωνίας τους.

Ενότητα 4: Εμπόδια στην επικοινωνία και εσφαλμένη αντίληψη	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν πώς η θεσμική ορολογία, οι υποθέσεις, τα στερεότυπα, η εσφαλμένη αντίληψη, η γλώσσα που βασίζεται στις ελλείψεις και η επικοινωνία που οδηγεί στον αποκλεισμό μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τη συμμετοχή και το αίσθημα του «ανήκειν» των Ρομά εκπαιδευόμενων ατόμων.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 4.2 «Υποθέσεις, στερεότυπα και εσφαλμένη αντίληψη», της Ενότητας 4.3 «Εστίαση στα ελλείμματα και αποκλεισμός», της Ενότητας 4.4 «Στρατηγικές για την προώθηση της προσβάσιμης επικοινωνίας» και της Δραστηριότητας 4 του Βιβλίου Εργασίας.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να επικοινωνούν με τρόπους που αποφεύγουν τα στερεότυπα και την εσφαλμένη αντίληψη, χρησιμοποιώντας προσβάσιμη, σεβαστή και βασισμένη στα δυνατά σημεία γλώσσα.
Ενότητα 5: Δύσκολες συζητήσεις και αποκατάσταση της εμπιστοσύνης	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν πώς μπορούν να εμφανιστούν παρεξηγήσεις, διαφωνίες, αντίσταση, συγκρούσεις, χαμηλή εμπιστοσύνη και συναισθηματικές αντιδράσεις σε περιβάλλοντα της ΕΕΚ, ειδικά γύρω από ευαίσθητα θέματα ή θέματα που σχετίζονται με τις Ρομά κοινότητες.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 5.1 «Διαχείριση παρεξηγήσεων και συγκρούσεων», της Ενότητας 5.3 «Αποκατάσταση εμπιστοσύνης και συμφιλίωση», της Ενότητας 5.4 «Επαγγελματισμός, αυτοφροντίδα και παροχή ανατροφοδότησης» και της Δραστηριότητας 5 του βιβλίου Εργασίας: «Σιωπηλή συζήτηση».	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να διαχειρίζονται τις συγκρούσεις, την αντίσταση και τις παρεξηγήσεις με ηρεμία και επικοινωνιακό τρόπο, να αποκαθιστούν την εμπιστοσύνη, να παρέχουν ανατροφοδότηση με σεβασμό και να διατηρούν τον επαγγελματισμό τους κατά τη διάρκεια συζητήσεων με ευαίσθητο συναισθηματικό χαρακτήρα.

Εκπαιδευτική Ενότητα 7 – Πρόληψη της αποχώρησης από το πρόγραμμα και διατήρηση των εκπαιδευόμενων ατόμων

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Ανεπτυγμένες δεξιότητες	Αποκτηθείσες Ικανότητες
Ενότητα 1: Κατανόηση της αποχώρησης και της απομάκρυνσης	Οι εκπαιδευτές/τριες ΕΕΚ κατανοούν ότι η πρόωρη αποχώρηση είναι συνήθως μια σταδιακή διαδικασία και όχι μια ξαφνική απόφαση — αποσύνδεση, πρότυπα παρακολούθησης, αίσθημα του «ανήκειν», σωρευτικός κίνδυνος, πρώιμα προειδοποιητικά σημάδια (απουσίες, μειωμένη συμμετοχή, μη παράδοση εργασιών, απογοήτευση, άγχος, κοινωνική απομόνωση).	Αναπτύχθηκαν μέσω της δραστηριότητας της Ενότητας 1 του Μοντέλου 7 του Βιβλίου Εργασίας: «Walking the Path» — ανάλυση ενός σεναρίου περίπτωσης Ρομά εκπαιδευόμενου ατόμου, αναγνώριση προειδοποιητικών σημείων και διερεύνηση πιθανών προσωπικών, κοινωνικών και θεσμικών αιτίων.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να παρατηρούν πιο προσεκτικά τη συμπεριφορά των εκπαιδευόμενων ατόμων, να εντοπίζουν έγκαιρα τους κινδύνους αποχώρησης και να ανταποκρίνονται με υποστηρικτικές παρεμβάσεις που δεν αποδίδουν ευθύνες.

Ενότητα 2: Παράγοντες κινδύνου και προστασίας	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν ότι η παραμονή των εκπαιδευόμενων επηρεάζεται από προσωπικούς, κοινωνικούς, εκπαιδευτικούς και θεσμικούς παράγοντες — κινδύνους (χαμηλή αυτοπεποίθηση, οικονομικές δυσκολίες, διακρίσεις, αδύναμο αίσθημα ανήκουσας, άκαμπτες δομές, ανεπαρκής επικοινωνία) και προστατευτικούς παράγοντες (καθοδήγηση, υποστήριξη από ομοτίμους, συμπεριληπτική διδασκαλία, θετικές σχέσεις).	Αναπτύχθηκε μέσω της δραστηριότητας της Ενότητας 2 του Μοντέλου 7 του Βιβλίου Εργασίας: Σχεδιασμός υποστήριξης διατήρησης για Ρομά εκπαιδευόμενους/ες — εντοπισμός παραγόντων κινδύνου, παραγόντων προστασίας και ελλείψεων υποστήριξης, και στη συνέχεια πρόταση ακαδημαϊκών, κοινωνικών και θεσμικών δράσεων.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να αξιολογούν τον κίνδυνο αποχώρησης με δομημένο τρόπο και να σχεδιάζουν πρακτικές δράσεις υποστήριξης που ενισχύουν το αίσθημα του ανήκειν, την αυτοπεποίθηση, τη συμμετοχή και την επιμονή των εκπαιδευόμενων.
Ενότητα 3: Προληπτικές στρατηγικές στην καθημερινή πρακτική	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν ότι η πρόληψη της αποχώρησης επιτυγχάνεται μέσω της καθημερινής διδασκαλίας, της καθοδήγησης και της αλληλεπίδρασης στην τάξη — ισχυρές σχέσεις εκπαιδευτή-εκπαιδευόμενου, συμπεριληπτική παιδαγωγική, έγκαιρη ανατροφοδότηση, καθοδήγηση και ευέλικτη μάθηση.	Αναπτύχθηκε μέσω ενοτήτων που αφορούν την οικοδόμηση ισχυρών σχέσεων εκπαιδευτή-εκπαιδευόμενου, την εφαρμογή συμπεριληπτικής παιδαγωγικής, την παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης, την καθοδήγηση και τη δημιουργία ευέλικτων μαθησιακών κατευθύνσεων.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να δημιουργήσουν υποστηρικτικά μαθησιακά περιβάλλοντα όπου οι εκπαιδευόμενοι αισθάνονται σεβαστοί και ικανοί να ζητήσουν βοήθεια, μειώνοντας την αποσύνδεση πριν αυτή εξελιχθεί σε εγκατάλειψη.

Ενότητα 4: Θεσμικά συστήματα διατήρησης	Οι εκπαιδευτές/τριες ΕΕΚ κατανοούν ότι η διατήρηση των εκπαιδευόμενων αποτελεί επίσης θεσμική ευθύνη — κουλτούρα προσανατολισμένη στη διατήρηση, συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, συντονισμένες αντιδράσεις, στρατηγικές επανένταξης, διαδικασίες παρακολούθησης και συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, συμβούλων, διοικητικών υπαλλήλων και κοινοτικών εταίρων.	Αναπτύχθηκε μέσω της Εκπαιδευτικής Δραστηριότητας: Σχεδιασμός ενός Θεσμικού Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης και Αντίδρασης — χαρτογράφηση των υφιστάμενων μηχανισμών παρακολούθησης, εντοπισμός κενών, καθορισμός των ρόλων του προσωπικού και σχεδιασμός διαδικασιών αντίδρασης.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να υποστηρίξουν τα συστήματα διατήρησης σε επίπεδο ολόκληρου του ιδρύματος, αναφέροντας έγκαιρα τυχόν ανησυχίες, συνεργαζόμενοι με συναδέλφους και συμβάλλοντας στα σχέδια υποστήριξης των εκπαιδευόμενων και στην παρακολούθησή τους.
--	---	--	--

Εκπαιδευτική Ενότητα 8 – Αναστοχαστική πρακτική και επίγνωση των προκαταλήψεων

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Δεξιότητες που αναπτύχθηκαν	Αποκτηθείσες ικανότητες
---------	----------------------	--------------------------------	-------------------------

Ενότητα 1: Η αναστοχαστική πρακτική ως επαγγελματική δεξιότητα	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν την αναστοχαστική πρακτική, την αναστοχαστικότητα, την επαγγελματική ταυτότητα, τα κρίσιμα περιστατικά, τον κύκλο βελτίωσης, την ηθική πρακτική και τις έμμεσες προκαταλήψεις — η ένταξη απαιτεί συνεχή αναστοχασμό σχετικά με τη δική μας συμπεριφορά, τις αξίες, την επικοινωνία και τον επαγγελματικό ρόλο.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 1.1 «Αναστοχαστικότητα και επαγγελματική ταυτότητα», της Ενότητας 1.2 «Κριτική ανάλυση μέσω «κρίσιμων περιστατικών»» και της Ενότητας 1, Δραστηριότητα 1 του Εγχειριδίου Εργασίας, Μονάδα 8 — απαντώντας σε ερωτήσεις όπως «Πώς συνηθίζω να μιλάω στους άλλους;» και «Τι είδους άνθρωπος θέλω να είμαι όταν συνεργάζομαι με άλλους;»	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον αναστοχασμό ως επαγγελματικό εργαλείο για τη βελτίωση της διδασκαλίας, της επικοινωνίας και της ηθικής λήψης αποφάσεων, αποκτώντας μεγαλύτερη συνειδητοποίηση του τρόπου με τον οποίο οι δικές τους αξίες και η συμπεριφορά τους επηρεάζουν τους/τις Ρομά εκπαιδευόμενους/ες και άλλες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.
Ενότητα 2: Κατανόηση των προκαταλήψεων στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν για τις συνειδητές και ασυνείδητες προκαταλήψεις, τα στερεότυπα, τις γενικεύσεις, την επιλεκτική αντίληψη, τις προκαταλήψεις, την «Πυραμίδα του Μίσους», την προκατάληψη των προσδοκιών και τον τρόπο με τον οποίο οι προσδοκίες επηρεάζουν την απόδοση των εκπαιδευόμενων.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 2.1 «Βασικές αρχές της μεροληψίας», της Ενότητας 2.2 «Στερεότυπα και γενικεύσεις», της Ενότητας 2.3 «Εστιασμένη και επιλεκτική αντίληψη», καθώς και της Ενότητας 2, Δραστηριότητα 2 του Βιβλίου Εργασίας, Μονάδα 8 — αξιολόγηση ενός εκπαιδευόμενου με βάση περιορισμένες πληροφορίες και, στη συνέχεια, αναθεώρηση μετά από την απόκτηση	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να αναγνωρίσουν τις προκαταλήψεις στις δικές τους αντιλήψεις, να αποφεύγουν τις αποφάσεις που βασίζονται σε στερεότυπα ή ελλειπείς πληροφορίες και να διατηρούν υψηλές προσδοκίες για όλους/ες τους/τις εκπαιδευόμενους/ες.

		περισσότερου πλαisiού.	
Ενότητα 3: Προκατάληψη στις πράξεις και στη λήψη αποφάσεων	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν πώς η μεροληψία μπορεί να επηρεάσει τις τοποθετήσεις, τις παραπομπές, τις αλληλεπιδράσεις στην τάξη, την πειθαρχία, τη βαθμολόγηση, την αξιολόγηση και τις αντιλήψεις σχετικά με την παρακίνηση ή την ικανότητα — κατηγοριοποίηση, απόδοση αιτιών, προκατάληψη στη λήψη αποφάσεων, επιρροή των προσδοκιών, μη ισορροπημένη αξιολόγηση.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 3.1 «Κατηγοριοποίηση και προκατάληψη στη λήψη αποφάσεων», της Ενότητας 3.2 «Απόδοση αιτιών και αλληλεπιδράσεις στην τάξη», της Ενότητας 3.3 «Επίδραση των προσδοκιών», της Ενότητας 3.4 «Μη ισορροπημένη αξιολόγηση» και της Δραστηριότητας της Ενότητας 3 του Εγχειριδίου Εργασίας, Ενότητα 8: «Φαινόμενο Πυγμαλίων».	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να λαμβάνουν πιο δίκαιες αποφάσεις όσον αφορά την αξιολόγηση, την πειθαρχία, τις παραπομπές και την υποστήριξη των εκπαιδευόμενων , αποφεύγοντας την επικόλληση ετικετών και τις μεροληπτικές προσδοκίες.

Ενότητα 4: Ανάπτυξη πρακτικών αναστοχαστικής αυτοαξιολόγησης	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ μαθαίνουν δομημένες μεθόδους επαγγελματικής αναστοχαστικής αυτοαξιολόγησης, συμπεριλαμβανομ ένης της αυτοαξιολόγησης, των ημερολογίων αναστοχασμού, των φακέλων μάθησης, της ανάλυσης σημαντικών γεγονότων, της ανατροφοδότησης από ομοτίμους, της συνεργατικής αξιολόγησης και του κύκλου ανταπόκρισης για συνεχή βελτίωση.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ενότητας 4.1 «Συστηματική αυτοαξιολόγηση», της Ενότητας 4.2 «Ανάλυση σημαντικών γεγονότων», της Ενότητας 4.3 «Συνεργατική ανατροφοδότηση και αξιολόγηση από ομοτίμους», της Ενότητας 4.4 «Κύκλος ανταπόκρισης» και των αναστοχαστικών δραστηριοτήτων: «Τι έκανα καλά σήμερα;», «Ποια προβλήματα αντιμετώπισα;», «Τι μπορώ να κάνω για να βελτιωθώ την επόμενη φορά;»	Οι εκπαιδευτές/τριε ς μπορούν να καλλιεργήσουν συνήθειες αναστοχασμού, να αναζητούν ανατροφοδότησ η από ομοτίμους και να χρησιμοποιούν την αυτοαξιολόγηση για να βελτιώσουν τη συμπεριληπτική διδασκαλία και να συμβάλουν σε μια επαγγελματική κουλτούρα συνεχούς βελτίωσης.
--	---	--	--

Ενότητα 9 – Συμπεριληπτικές Θεσμικές Κουλτούρες και Συνεργασία

Ενότητα	Αποκτηθείσες γνώσεις	Ανεπτυγμένες δεξιότητες	Αποκτηθείσες Ικανότητες
Ενότητα 1: Τι είναι μια συμπεριληπτική κουλτούρα	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν ότι μια κουλτούρα ένταξης στον οργανισμό διαμορφώνεται από κοινές αξίες, καθημερινές πρακτικές, ηγεσία, επικοινωνία, αίσθημα του «ανήκειν», ισότητα και κοινή ευθύνη — η ένταξη πρέπει να είναι ορατή στις καθημερινές ρουτίνες, όχι μόνο στις δηλώσεις αποστολής ή στις επίσημες πολιτικές.	Ανάπτυξη μέσω ομαδικής δραστηριότητας: Δημιουργία μιας κουλτούρας ένταξης στο ίδρυμα — ανάλυση του τρόπου με τον οποίο γίνονται δεκτοί οι εκπαιδευόμενοι, του τρόπου με τον οποίο εκπροσωπείται η πολυμορφία, του ποιος/α συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων και των περιπτώσεων στις οποίες οι περιθωριοποιημένοι εκπαιδευόμενοι ενδέχεται να αισθάνονται ότι εντάσσονται ή ότι αποκλείονται.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να αναγνωρίσουν τα πολιτισμικά εμπόδια εντός του ιδρύματός τους και να προτείνουν πρακτικές αλλαγές που ενισχύουν το αίσθημα του ανήκειν, την εκπροσώπηση και την ένταξη των Ρομά εκπαιδευόμενων και άλλων περιθωριοποιημένων ομάδων.

Ενότητα 2: Ηγεσία, πολιτική και καθημερινή εφαρμογή	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν τον ρόλο της ηγεσίας, της εφαρμογής πολιτικών, της λογοδοσίας και των προσεγγίσεων σε επίπεδο ολόκληρου του ιδρύματος στην υλοποίηση της ένταξης — οι πολιτικές έχουν σημασία μόνο όταν επικοινωνούνται με σαφήνεια, γίνονται κατανοητές, παρακολουθούνται και εφαρμόζονται στην καθημερινή πρακτική.	Αναπτύσσεται μέσω της Ομαδικής Δραστηριότητας της Ενότητας 9, Ενότητα 2 — παρατηρώντας πώς εφαρμόζονται οι πολιτικές, αν οι προσδοκίες είναι σαφείς, πώς οι αποφάσεις της ηγεσίας επηρεάζουν την ένταξη και πώς κατανέμεται η λογοδοσία σε ολόκληρο το ίδρυμα.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να υποστηρίξουν την εφαρμογή της ένταξης βελτιώνοντας την επικοινωνία σχετικά με τις πολιτικές, ενισχύοντας τη συμμετοχή του προσωπικού και ευθυγραμμίζοντας τις θεσμικές ρουτίνες με τους στόχους ένταξης.
Ενότητα 3: Συνεργασία εντός και εκτός του ιδρύματος	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν ότι η ένταξη βασίζεται στη συνεργασία μεταξύ τμημάτων, εκπαιδευτών/ριών, βοηθητικού προσωπικού, διευθυντικών στελεχών, εργοδοτών, κοινοτικών οργανώσεων, κοινωνικών υπηρεσιών και άλλων εξωτερικών εταίρων — διεπιστημονική εργασία, δίκτυα παραπομπής, δημιουργία συνεργασιών, κοινή δράση.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ομαδικής Δραστηριότητας της Ενότητας 9, Ενότητα 3 — αναλύοντας πού διακόπτεται η επικοινωνία, ποιοι ρόλοι ή υπηρεσίες είναι αποσυνδεδεμένοι και πού οι εκπαιδευόμενοι/ες ενδέχεται να «εξαιρούνται από τα συστήματα».	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της εσωτερικής και εξωτερικής συνεργασίας, αποσαφηνίζοντας τους ρόλους, βελτιώνοντας τις διαδρομές παραπομπής και συνδέοντας τους/τις εκπαιδευόμενους/ες με τη σχετική υποστήριξη που παρέχεται από το ίδρυμα και τις κοινότητες

Ενότητα 4: Θεσμική αυτοαξιολόγηση και σχεδιασμός ανάπτυξης	Οι εκπαιδευτές/τριες στην ΕΕΚ κατανοούν την αυτοαξιολόγηση, τη βελτίωση της ποιότητας, τον σχεδιασμό δράσεων, την παρακολούθηση και τη θεσμική μάθηση — η μακροπρόθεσμη ένταξη απαιτεί ειλικρινή αξιολόγηση, στοιχεία από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες και το προσωπικό, μετρήσιμους στόχους, κατανεμημένες ευθύνες και τακτική αναθεώρηση.	Αναπτύχθηκε μέσω της Ομαδικής Δραστηριότητας της Ενότητας 9, Ενότητα 4 — εντοπισμός των θετικών και αρνητικών πτυχών του ιδρύματος, εξέταση του ποιοι/ες συμμετέχουν και ποιοι/ες αποκλείονται, και δημιουργία σχεδίου δράσης με στόχους, αρμοδιότητες, πόρους και βήματα παρακολούθησης.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να συμβάλλουν ενεργά στις πρωτοβουλίες θεσμικής ανάπτυξης, βοηθώντας στη δημιουργία ρεαλιστικών σχεδίων δράσης για την ένταξη και παρακολουθώντας εάν η ένταξη καθίσταται ουσιαστική και όχι απλώς συμβολική.
Μελέτη περίπτωσης: Σαμίρα	Οι εκπαιδευτές/τριες κατανοούν πώς μπορεί να εκδηλωθεί ο αποκλεισμός μέσω της αδύναμης εκπροσώπησης, της γλώσσας που εστιάζει στα ελλείμματα, της έλλειψης φωνής των εκπαιδευόμενων και της ασαφούς ευθύνης για την ένταξη, ακόμη και όταν ένα ίδρυμα περιγράφει τον εαυτό του συμπεριληπτική.	Αναπτύχθηκε μέσω της περίπτωσης της Σαμίρα — εξετάζοντας την εκπροσώπηση, τη γλώσσα του προσωπικού και το αίσθημα του «ανήκειν».	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να προχωρήσουν από τη συμβολική ένταξη στην πρακτική θεσμική αλλαγή, βελτιώνοντας την εκπροσώπηση, δημιουργώντας ομάδες καθοδήγησης από ομοτίμους ή ομάδες υποδοχής και ενσωματώνοντας τη διαβούλευση με τους/τις εκπαιδευόμενους/ες.

Μελέτη περίπτωσης: Πολιτική ανοιχτών θυρών (Open door policy)	Οι εκπαιδευτές/τριες κατανοούν πώς ο αποκλεισμός μπορεί να επιμένει ακόμη και στο πλαίσιο μιας δηλωμένης προσέγγισης «ανοικτής θύρας».	Αναπτύχθηκε μέσω της περίπτωσης της Πολιτικής Ανοικτής Θύρας — αναλύοντας γιατί ένα μήνυμα «ανοικτής θύρας» δεν δημιουργεί αυτόματα εμπιστοσύνη ή συμμετοχή.	Οι εκπαιδευτές/τριες μπορούν να μετατρέψουν την ένταξη σε κοινή ευθύνη όλων των τμημάτων, αντί για μια συμβολική πολιτική.
---	--	--	--

MIRANDA – Ένταξη των Ρομά ατόμων μέσω της της Επαγγελματικής Κατάρτισης

2021-1-DE02-KA220-ADU-000033517

*Δραστηριότητα 4.2 – Μεθοδολογία για την
ανάπτυξη του πλαισίου προγράμματος σπουδών για
εκπαιδευτές/ριες και προσωπικό στην ΕΕΚ*

Συντάχθηκε από την

Co-funded by
the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανakλούν απαραίτητα αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.